

INTPOW REGIONSMØTE SØRLANDET

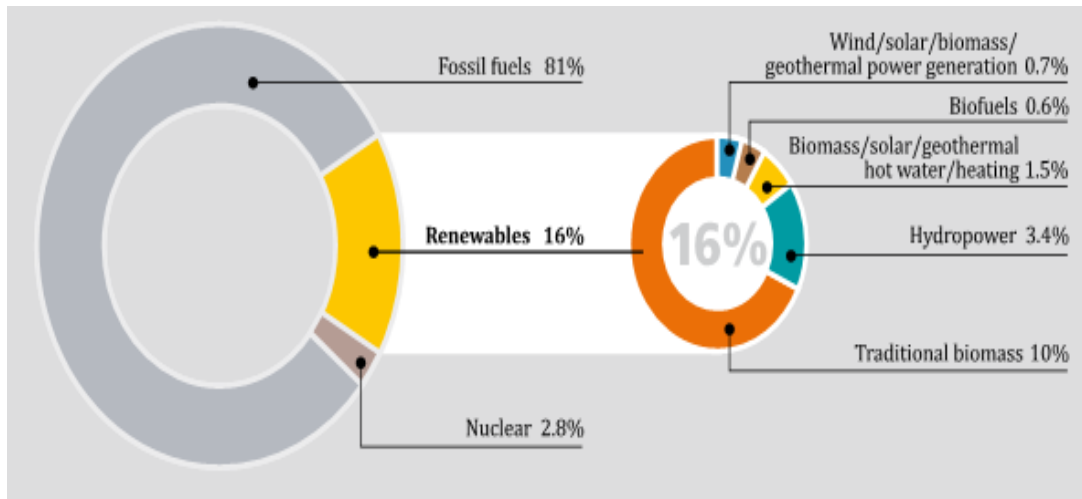
24.08.2011

**RAMMEBETINGELSER FOR INVESTERINGER
I NY FORNYBAR - NORGE OG EUROPA**

MÅLSETNINGER OG POTENSIAL I ÅRENE FRAMOVER.

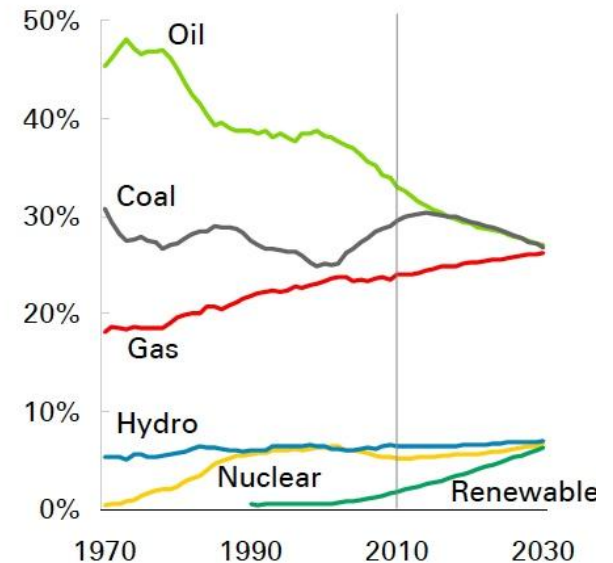
Anne-Grete Ellingsen
Energy&Management AS

Fornybar energi - Et supplement

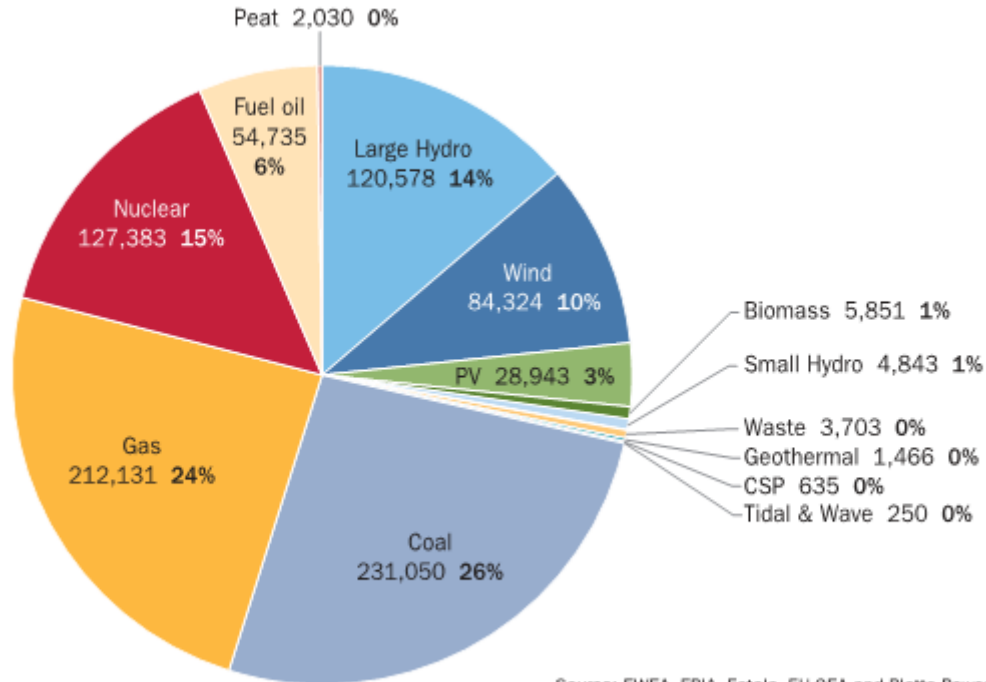
Fornybar energiandel i forhold til globalt energiforbruk i 2009

Shares of world primary energy

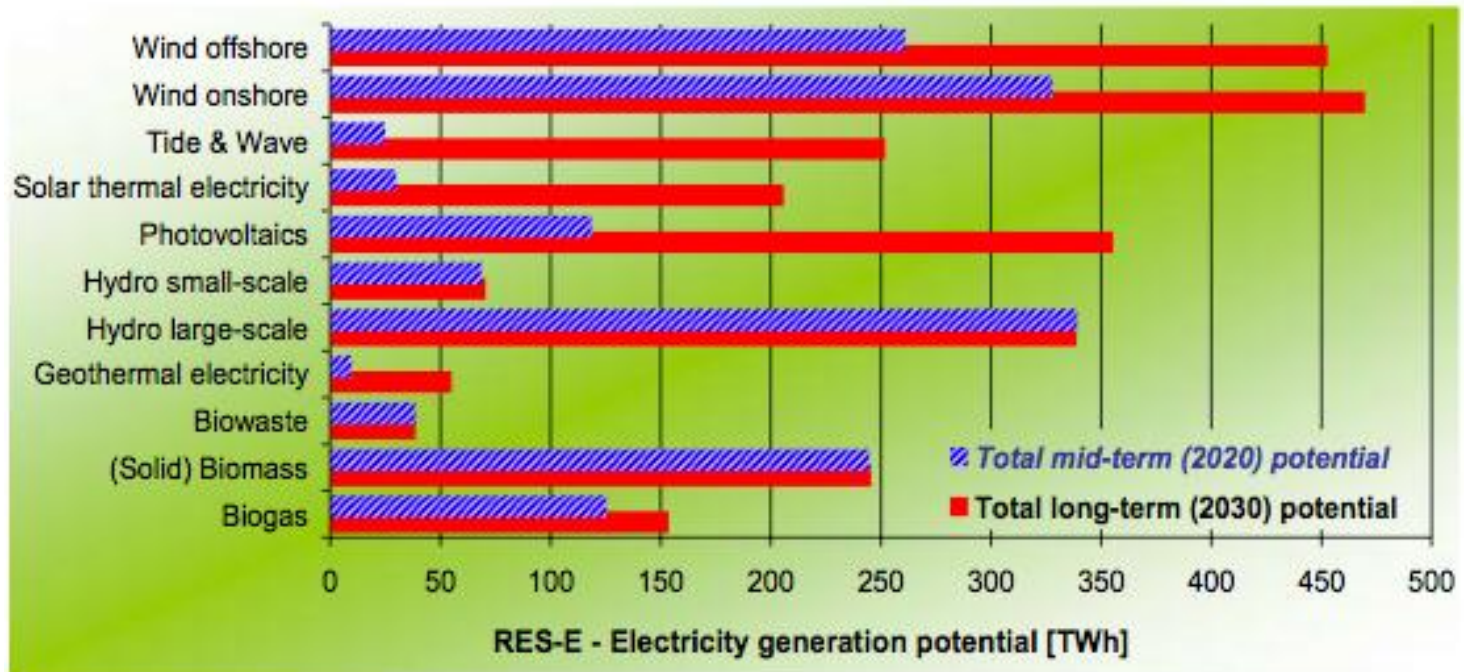
BP Energy outlook 2010

Forsyningsbildet i EU - 877,9 GW i 2010

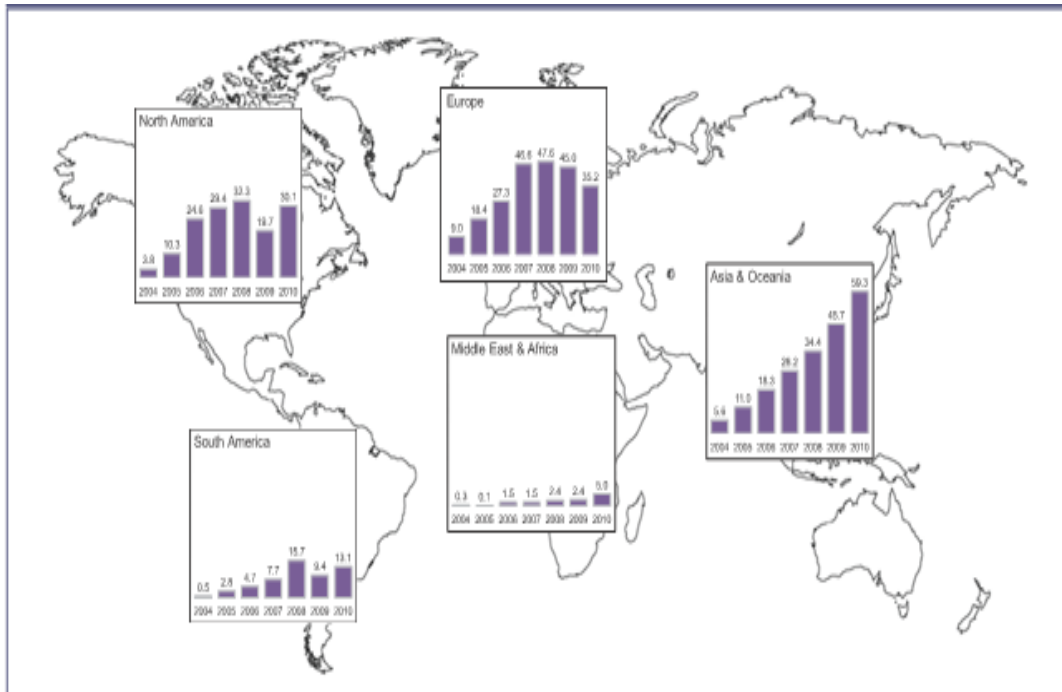
Source: EWEA, EPIA, Estela, EU-OEA and Platts Powervision

Potenziale i EU-27 2020/2030

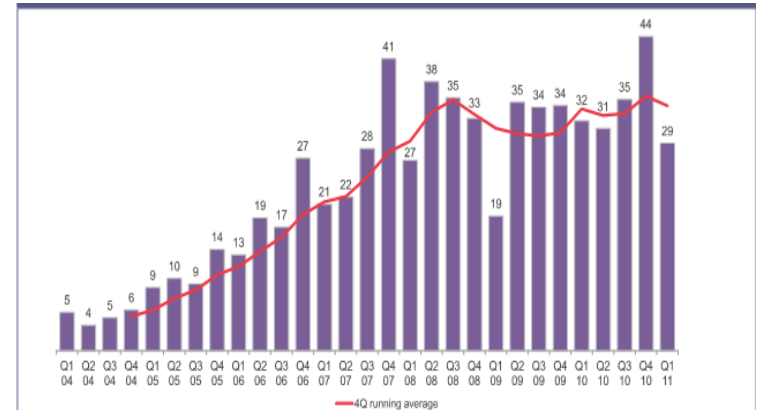
Source: EmployRes

B\$ investeringer i fornybar 2004-2010

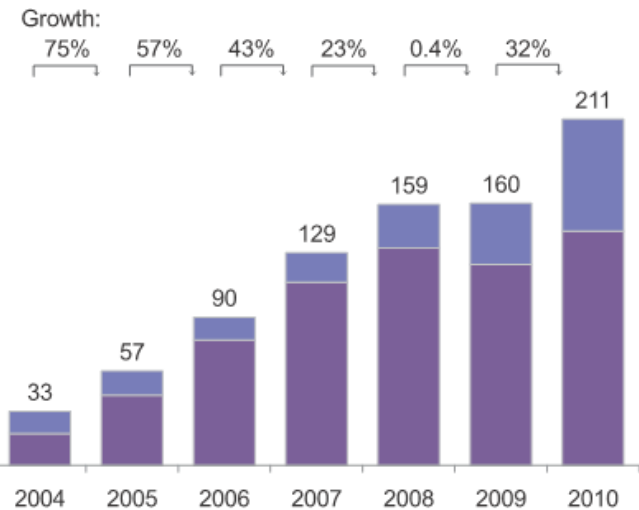
New investment volume adjusts for re-invested equity. Total values include estimates for undisclosed deals. This comparison does not include small-scale projects.

Source: Bloomberg New Energy Finance, UNEP

New investment volume adjusts for re-invested equity. Total values include estimates for undisclosed deals

Source: Bloomberg New Energy Finance, UNEP

Fornybar trender 2035

Sol – sterk vekst (Tyskland) – lave priser

Ethanol/Biodiesel (Brasil/USA/Kina/Thailand – France/Germany)

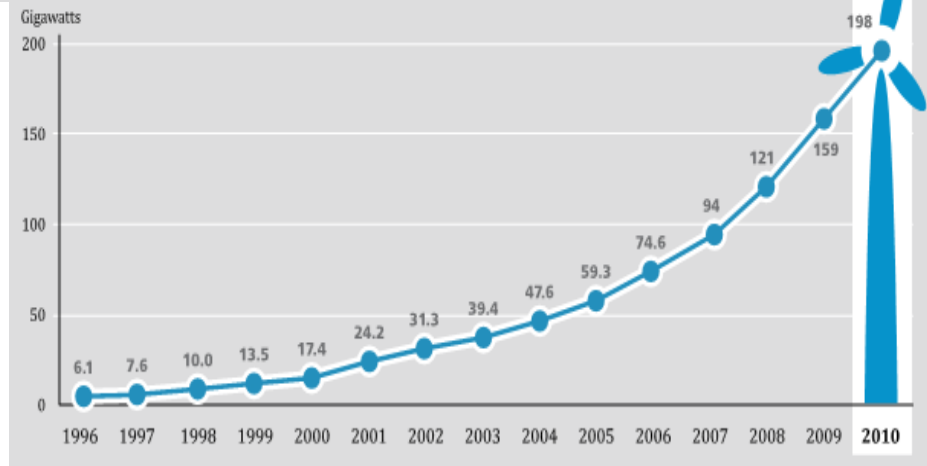
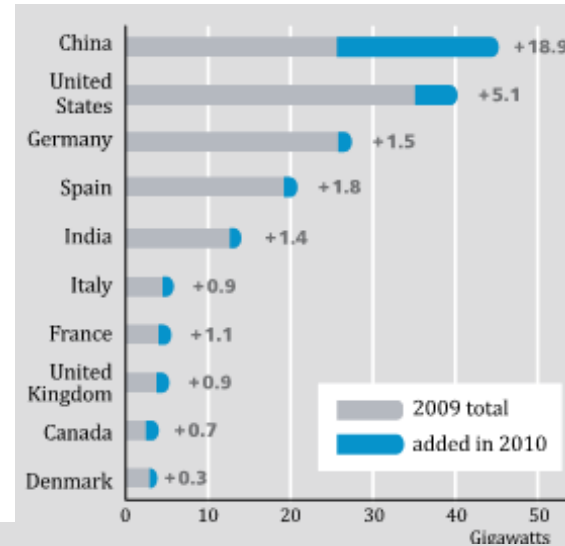
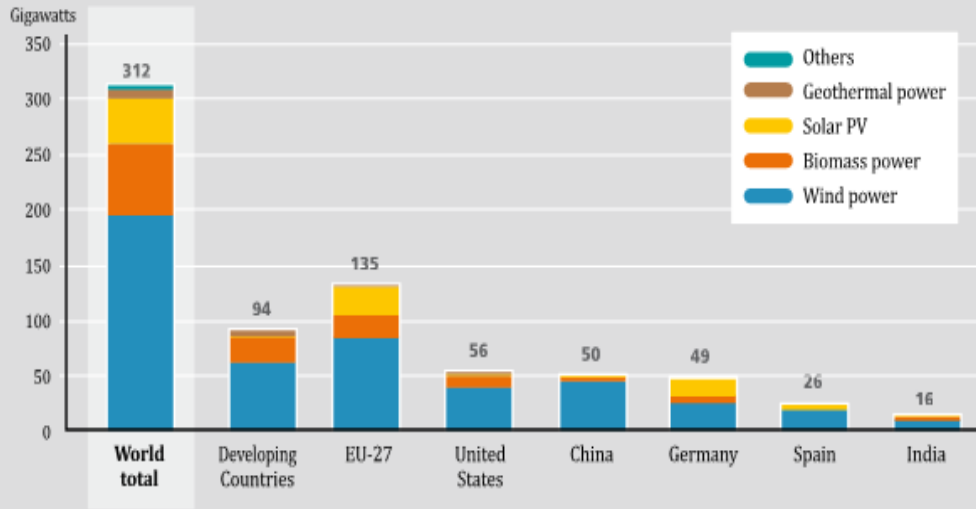
Havenergi– fra pilot til lønnsom drift i 2015? Potensial mot 2035. Teknologikonsolidering?

Vind – fra land til hav til flytere

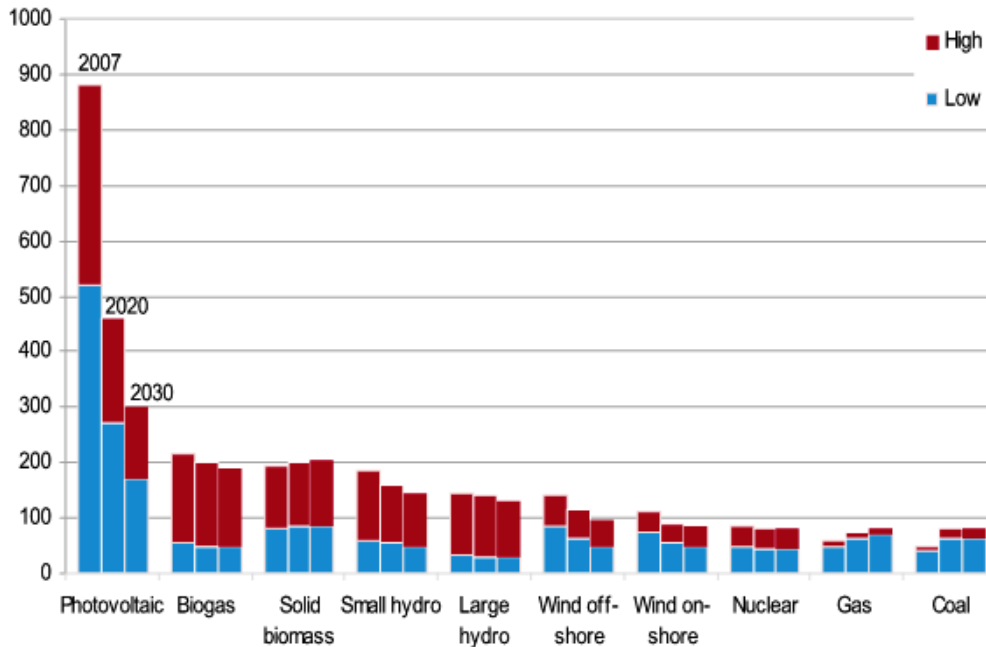
Bio – størst potensial heating/cooking – dyr innsamling

Ny fornybar energi (ex vannkraft) 2010

Figure 4. Renewable Power Capacities*, Developing World, EU, and Top Five Countries, 2010

Produksjonskost ulike teknologier

- **Falling trend in capex of wind parks.**
- **18% decrease in prices from 2008 to 2010,**

Kilde: Bloomberg 2011.

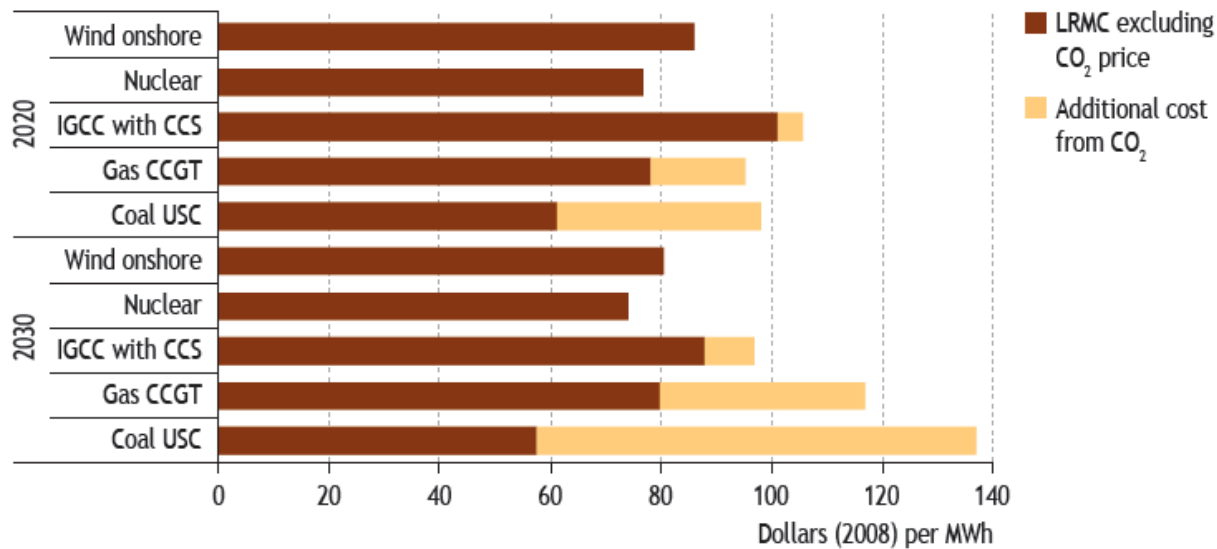
«State of the art 2007» Euro(2005)/MWh

Kilde: EU kommisjonen 2008

Ny fornybar trenger støtteordninger

Gj.snittlig marginal kostnad (LRMC) for utvalgt teknologier i OECD området med og uten CO₂ avgift

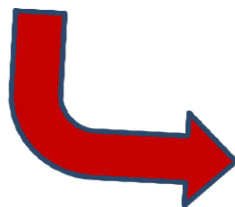
Note: The CO₂ price used is \$50 per tonne in 2020 and \$110 per tonne in 2030, consistent with the price under cap-and-trade in OECD+. USC refers to ultra-supercritical steam conditions.

Rammebetingelser - Europa og Norden

**RES Direktivet
EU 2020**

**Lovpålagte krav
Alle EU og EØS medlemmer**

NREAP

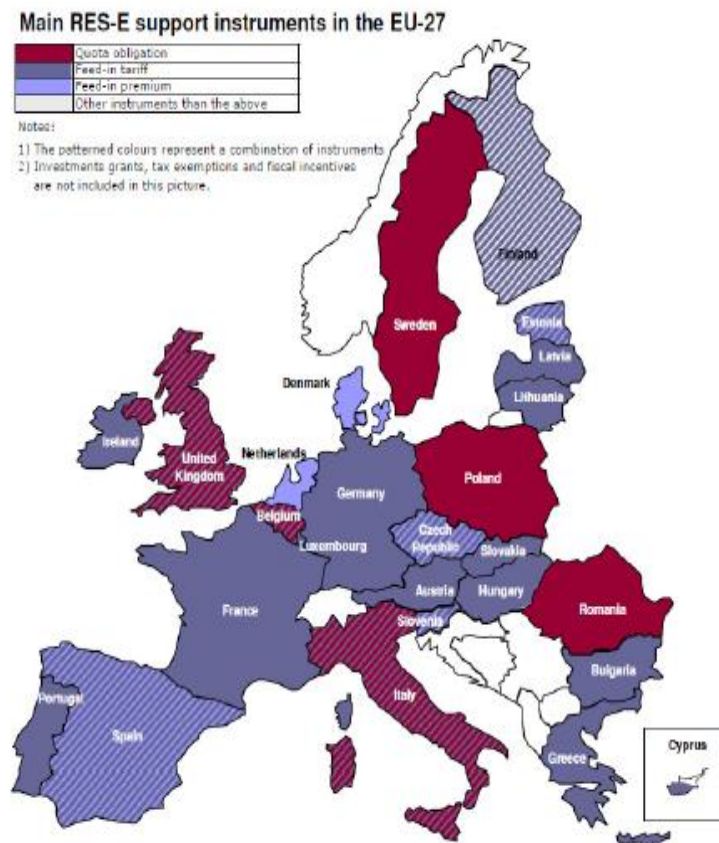
**Lov om grønne
sertifikater**

Fleksible mekanismer:

- **Statistisk overføring**
- **Felles prosjekter**
- **Felles marked**

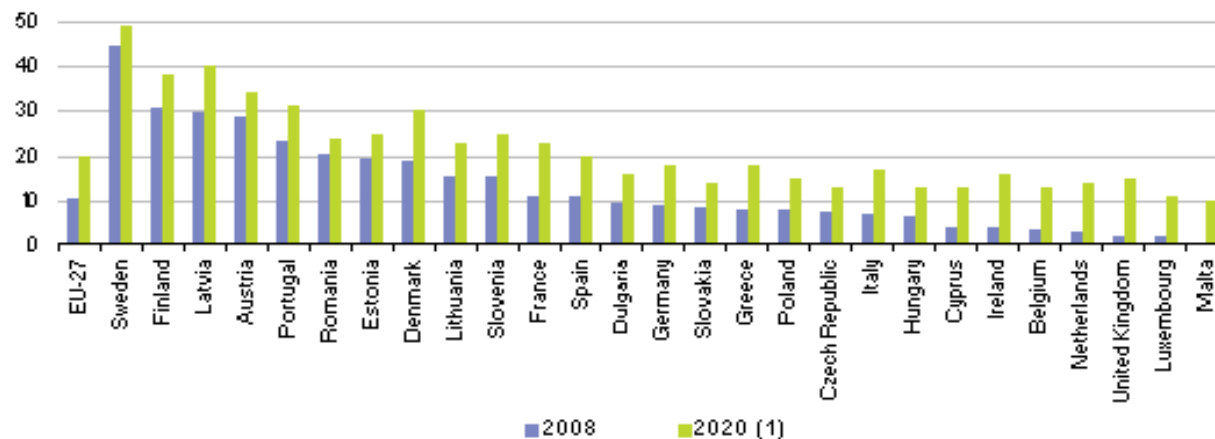
Rammebetingelser - Europa og Norden

- **Grønne sertifikater**
  - Markedsbasert mekanisme
  - Teknologinøytral og/eller -spesifikke**
- **Innmatningstariff – (FiT)**
  - Tilskudd per kWh produsert
- **Investeringsstøtte**
  - Tilskudd til en del av investeringen
- **Skattelette**

Source: Ecofys - January 2011

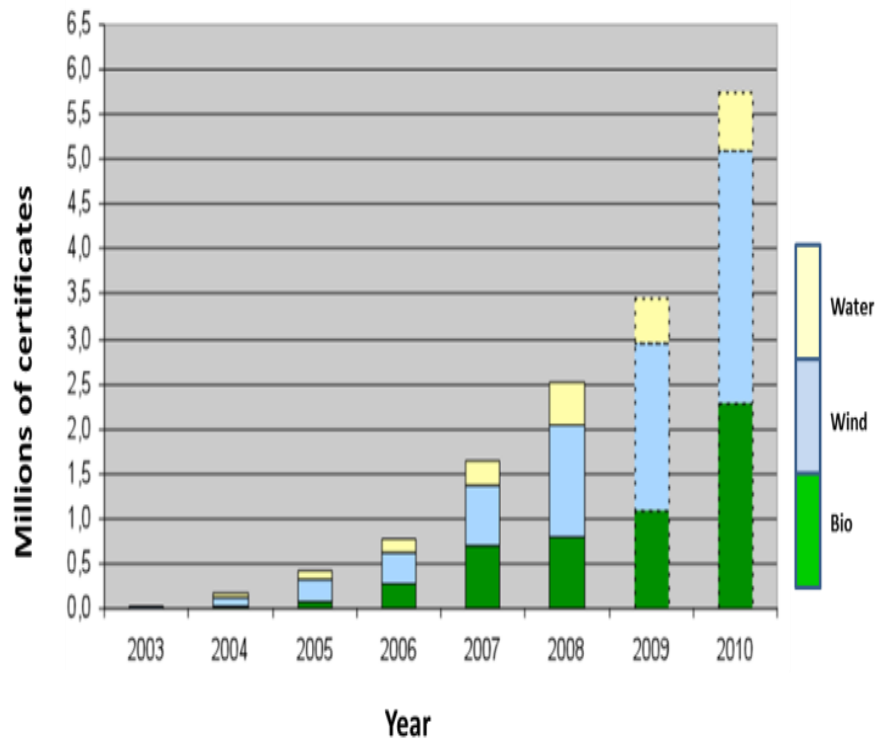
Alle EU/EØS land må levere ny fornybar

(1) Indicative targets for 2020.

Source: Eurostat (tsdcc110)

Det svenske sertifikatsystem

- **I drift fra 2003**
- **Har levert**
- **Kostnadseffektivt**
- **Stabil og forutsigbart**
- **Lav politisk risiko**
- **Støtte i 15 år**
- **Kan utvides til flere land**
- **Større marked-mindre svingninger**
- **Overskudd på RES kan «selges»**

Men...

- **Markedsbasert priser**
- **Nett**
- **Vilje hos lokale myndigheter**
- **Teknologiutvikling**
- **Driftserfaring**

Hvordan betale for investeringene?

MWh

Elpris
+

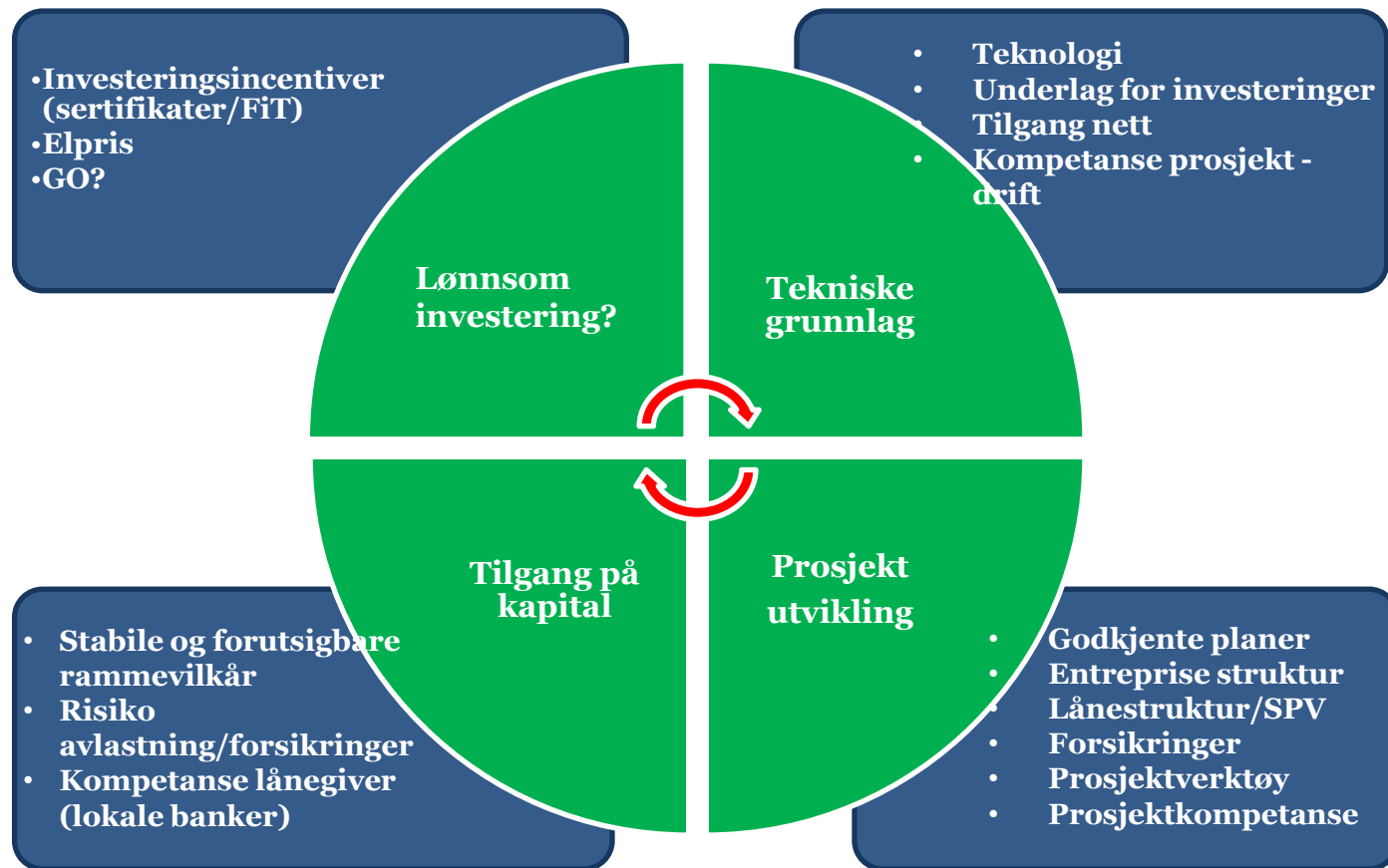
Sertifikatpris
+

GOs
Ja i Sverige
Norge?

- I 2009 var snitt elpris i Norge NOK 0,363/kWh (4,4 €c/kWh).
- Snitt sertifikatprisen i Sverige var NOK 0,242 /kWh (2,9 €c/kWh).
- Basert på dette vil fornybar med marginalkost opp til NOK 0,605 /kWh (7,3€c/kWh) være konkurransedyktig.

1 sertifikat = 1 MWh ny fornybar kraft levert på nettet

Finansiering av ny fornybar energi

Besparelse i et felles system

- Felles marked beregnet mot separate nasjonale markeder:
Neddiskontert nåverdien over 20 år anslått til
SEK 1000 til 2000 million, eller SEK 100-200 million per år.
- I tillegg; andre gevinster som følge av økt konkurranse, mer stabile priser som følge av større marked etc.

Vil investeringsviljen holde seg?

“Investors hate renewable energy, and no wonder. With a history of profit warnings, fierce competition, shifting regulation, ever tighter financing, and yet more profit warnings, the sector is not a screaming buy”
Financial Times 18.08.11

**Forutsetning nr 1:
Stabile og forutsigbare rammevilkår**

**Et felles europeisk system ved neste milepæl?
Deregulering europeisk kraftsektor en
forutsetning.**

Takk for meg